

Thiết kế nội dung dạy học tích hợp theo hướng tiếp cận năng lực trong giáo dục nghề nghiệp

Phan Thị Tường Vi*

*KS Trường Cao đẳng Kon Tum

Received: 22/11/2024; Accepted: 29/11/2024; Published: 10/12/2024

Abstract: Integrated teaching has been widely implemented in the vocational education system in our country. Based on the analysis of occupational competency factors according to job position, it is necessary to develop for employees in the teaching process, combined with the process of observing and discussing with teachers about active teaching activities. Intensive at a number of vocational education institutions, the article discusses the method of designing integrated course content according to the competency approach in vocational education.

Keywords: Integrated teaching; Professional capacity; Teaching plan;

1. Mở đầu

Với ưu điểm vượt trội là tạo ra sự liên tục trong nhận thức cho người học từ lý thuyết đến thực hành, hoặc từ phát triển kỹ năng đến ứng dụng thực tiễn, dạy học tích hợp đang được triển khai sử dụng rộng rãi trong hệ thống giáo dục nghề nghiệp (GDNN) của nước ta hiện nay. Cùng với sự phát triển của hệ thống GDNN cả nước, dạy học tích hợp cho đến nay đã có những cập nhật, phát triển đáng kể. Sự phát triển của dạy học tích hợp trong những năm gần đây đã góp phần đáng kể trong công tác đào tạo nghề ở nước ta. Vì vậy, việc nghiên cứu dạy học tích hợp nói chung và thiết kế dạy học tích hợp theo hướng tiếp cận năng lực (NL) nói riêng vẫn đang là vấn đề cấp thiết và có ý nghĩa thực tiễn rất cao trong bối cảnh phát triển GDNN ở nước ta hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Các nguyên tắc dạy học theo tiếp cận năng lực

Chương trình đào tạo phải được xây dựng theo tiếp cận NL dựa trên bối cảnh thực tế bao gồm các chủ đề liên quan đến việc làm và cuộc sống hàng ngày. Nguyên tắc chung của phương pháp giảng dạy theo tiếp cận NL gồm học tập lấy người học làm trung tâm, tập trung vào việc nhà giáo trao quyền cho người học học tập được hỗ trợ tích cực bằng phản hồi. Đánh giá việc áp dụng kiến thức và kỹ năng (KN) vào bối cảnh thực tế và sử dụng các vấn đề xác thực dựa trên dữ liệu thực tế là những đặc điểm chính của hệ thống đánh giá tiếp cận NL.

2.2. Thiết kế nội dung bài dạy tích hợp

Căn cứ vào quan điểm, nguyên tắc dạy học tích hợp và mẫu giáo án tích hợp, các nội dung bài dạy tích hợp được xác định và cấu trúc theo tiến trình dạy học tích hợp theo trình tự sau:

Bước 1: Xác định/phân tích mục tiêu bài dạy

Theo quan điểm của NL nghề nghiệp (NLNN) trong dạy học, mục tiêu dạy học được xác định từ chuẩn NLNN theo từng vị trí việc làm và đảm bảo tính thống nhất từ chương trình đào tạo đến từng bài/đơn vị học tập trong chương trình, trong đó:

- NLNN theo vị trí việc làm: Là những tiêu chuẩn về chuyên môn, nghiệp vụ và những yêu cầu đối với từng vị trí việc làm mà người đơn vị sử dụng lao động đề ra.

- NL thành phần trong NLNN: là những nhóm kiến thức, KN cần thiết và tương đối độc lập nhau mà người học được trang bị trong quá trình học tập để hình thành NLNN.

- Thành tố NL trong NL thành phần: Là những đơn vị kiến thức, KN nhỏ nhất có tính chất độc lập hoặc nối tiếp nhau trong một mô đun học tập mà người học phải được trang bị để hình thành các NL thành phần. Các đơn vị NL này được nhà giáo phụ trách mô đun học tập xác định thông qua việc phân tích NL thành phần và mục tiêu đào tạo của mô đun để xác định mục tiêu dạy học của bài/đơn vị học tập.

* Mục tiêu bài dạy gồm các thành tố sau:

- Kiến thức: Kiến thức thực tế và kiến thức lý thuyết.

- KN: KN nhận thức, KN thực hành nghề nghiệp và KN giao tiếp, ứng xử.

- Mức độ tự chủ và trách nhiệm cá nhân trong việc áp dụng kiến thức, KN để thực hiện các nhiệm vụ chuyên môn.

* Những lưu ý khi xác định mục tiêu bài dạy:

- Bắt đầu bằng một động từ hành động.

- Động từ chỉ đúng NL: Kiến thức, kỹ năng và thái độ.

- Bao gồm đủ các thông tin: Sự thực hiện, điều kiện và tiêu chuẩn đánh giá.

Bước 2: Xây dựng đề cương bài giảng**ĐỀ CƯƠNG CHI TIẾT BÀI GIẢNG****Bài 1. Tên bài tích hợp**

(1) Mục tiêu dạy học bao gồm: Kiến thức, KN, mức tự chủ và chịu trách nhiệm.

(2) Nội dung bài học.

(2.1) NL thành tố 1.

- Kiến thức lý thuyết liên quan năng lực thành tố 1.
- Trình tự thực hiện: *Bảng trình tự (quy trình) thực hiện, các dạng sai hỏng thường gặp, nguyên nhân và biện pháp phòng tránh/ khắc phục.*

- Thực hành KN theo trình tự (quy trình) NL thành tố 1.

(2.2) NL thành tố 2

- Kiến thức lý thuyết liên quan năng lực thành tố 2.
- Trình tự thực hiện: *Bảng trình tự (quy trình) thực hiện, các dạng sai hỏng thường gặp, nguyên nhân và biện pháp phòng tránh/ khắc phục.*

- Thực hành KN theo trình tự (quy trình) NL thành tố 2.

(2.3) Bài tập về nhà.

(2.4) Tài liệu tham khảo.

Bước 3: Xây dựng các phiếu dạy học

- Phiếu hướng dẫn luyện tập: Phải đầy đủ các yếu tố: Tên bài, ngày thực hiện, tên lớp, bước công việc, phương pháp thực hiện, tiêu chuẩn kỹ thuật, hình ảnh minh họa, phương tiện dự định, lưu ý an toàn khi thực hiện bước công việc.

- Phiếu đánh giá kết quả thực hành: Phải thể hiện đầy đủ các nội dung: Tên bài, tên người thực hiện, tiêu chí đánh giá, nội dung đánh giá, phương pháp đánh giá.

- Phiếu câu hỏi củng cố: có thể xây dựng bộ câu hỏi tự luận, trắc nghiệm, tình huống.

Bước 4: Thiết kế kế hoạch dạy học**GIÁO ÁN DẠY HỌC TÍCH HỢP****Bài 1. Tên bài tích hợp**

Mục tiêu dạy học: *Đảm bảo 3 thành tố về kiến thức, KN, mức tự chủ và chịu trách nhiệm.*

Đồ dùng, trang thiết bị dạy học: *Lập danh mục phương tiện, thiết bị cần thiết.*

Hình thức dạy học

(I) *Ôn định lớp: Bước vào lớp, chào người học, kiểm tra sĩ số của lớp, kiểm tra điều kiện dạy học, nhận xét chung về ý thức.*

(II) *Thực hiện bài học.*

(1) *Dẫn nhập: Tạo động cơ học tập, định hướng người học tập trung vào bài mới.*

(2) *Giới thiệu chủ đề: Giới thiệu nội dung chủ đề cần giải quyết, mục tiêu, phương pháp quan sát, trải nghiệm.*

(3) *Giải quyết vấn đề: Hướng dẫn học sinh rèn luyện để hình thành phát triển NL trong sự phối hợp của thầy.*

(3.1) NL thành tố 1.

(3.1.1) Kiến thức lý thuyết liên quan NL thành tố 1: *Kiến thức lý thuyết vừa đủ, liên quan đến NL thành tố 1.*

(3.1.2) Trình tự thực hiện: *Xây dựng từng bước công việc theo trình tự hoặc theo quy trình có sẵn.*

* *Sai phạm thường gặp, nguyên nhân và cách phòng tránh, khắc phục.*

(3.1.3) Thực hành: Nhà giáo giao nhiệm vụ/tình huống, yêu cầu về an toàn, vệ sinh và thời gian thực hiện. Nhiệm vụ người học phải hoàn thành nhiệm vụ/tình huống theo yêu cầu.

(3.2) NL thành tố 2.

(3.2.1) Kiến thức lý thuyết liên quan NL thành tố 2: *Kiến thức lý thuyết vừa đủ, liên quan đến NL thành tố 2.*

(3.2.2) Trình tự thực hiện: *Xây dựng từng bước công việc theo trình tự hoặc theo quy trình có sẵn.*

* *Sai phạm thường gặp, nguyên nhân và cách phòng tránh, khắc phục.*

(3.2.3) Thực hành: Nhà giáo giao nhiệm vụ/tình huống, yêu cầu về an toàn, vệ sinh và thời gian thực hiện. Nhiệm vụ người học phải hoàn thành nhiệm vụ/tình huống theo yêu cầu.

(4) *Kết thúc vấn đề: Nhận xét kết quả rèn luyện, lưu ý các sai sót và cách khắc phục, kế hoạch hoạt động tiếp theo.*

(5) *Hướng dẫn tự học: Giới thiệu tài liệu tham khảo, hướng dẫn tự học.*

(III) *Rút kinh nghiệm tổ chức thực hiện*

3. Kết luận

NLNN được thể hiện thông qua mức độ hoàn thành công việc theo vị trí việc làm trong ứng mà người lao động phụ trách. Tương ứng với mỗi vị trí việc làm cụ thể, người lao động người lao động phải vận dụng tích hợp kiến thức, KN và mức tự chủ và chịu trách nhiệm để hoàn thành nhiệm vụ. Do đó, trong quá trình dạy học, để phát triển NLNN cho người học, nhà giáo phải thiết kế và tổ chức các hoạt động dạy học tích hợp phù hợp với yêu cầu thực tế về NLNN.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Hữu Hợp (2021). *Chuyên đề lý luận về dạy học tích hợp*. Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên.

2. Dương Thị Kim Oanh, 2024. Tài liệu tập huấn “*Phương pháp kiểm tra đánh giá kết quả học tập của người học theo hướng tiếp cận NL*”. Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hồ Chí Minh.